

NATURSTYRELSEN

ANSØGNING OM FRIVILLIG MILJØKONSEKVENSVURDERING FOR KLIMA-LAVBUNDSPROJEKT I STORE VILDMOSE

ADRESSE COWI A/S
Visionsvej 53
9000 Aalborg

TLF +45 56 40 00 00
FAX +45 56 40 99 99
WWW cowi.dk

ANSØGNING OM FRIVILLIG MILJØKONSEKVENSVURDERING

INDHOLD

1	Ansøgning om frivillig miljøkonsekvensvurdering	2
2	Projektbeskrivelse	2
3	Forventede miljøpåvirkninger	4
3.1	Overfladevand	4
3.2	Grundvand	4
3.3	Natur og biologisk mangfoldighed	4
3.4	Kulturarv og fredninger	4
3.5	Klima	5
3.6	Landskab og visuelle forhold	5
3.7	Materielle goder	5
3.8	Jordbund og jordarealer	5
3.9	Trafik	5
4	Den videre proces	5
4.1	Projektets tidsplan	6

PROJEKTNR.

A283589

DOKUMENTNR.

15

VERSION

1.0

UDGIVELSES DATO

30.04.2025

BESKRIVELSE

Ansøgning om frivillig
miljøkonsekvensvurdering

UDARBEJDET

KSCT

KONTROLLERET

MBRV

GODKENDT

TOEB

1 Ansøgning om frivillig miljøkonsekvensvurdering

Naturstyrelsen fremsender hermed ansøgning om sagsbehandling efter miljøvurderingsloven af et Klima-Lavbundsprojekt i Store Vildmose. Projektet er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, punkt 10 f) " Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb".

Naturstyrelsen ønsker at anmode miljøvurderingsmyndigheden "Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø" (SGAV) om, at projektet undergår miljøkonsekvensvurdering uden forudgående screening iht. lovens § 19, stk. 4 – såkaldt "frivillig miljøkonsekvensvurdering". Baggrunden er en forventning om, at en screening af projektet sandsynligvis kan resultere i en afgørelse om miljøvurderingspligt efter lovens § 21 grundet dets arealmæssige omfang og deraf forventede landskabelige og socioøkonomiske indvirkning, ændring af gældende vandløb, potentiel lukning/nedlukning af veje samt positiv påvirkning af natur indenfor arealet.

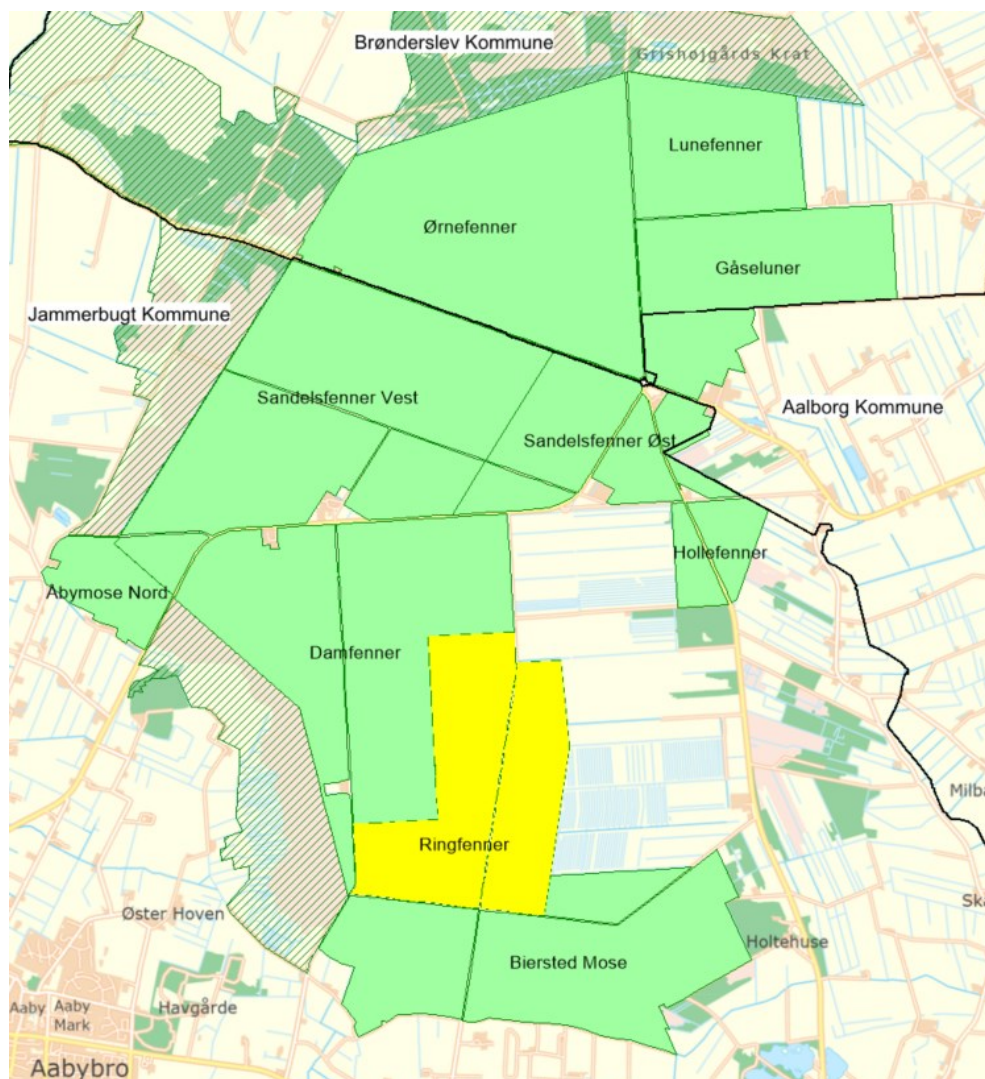
2 Projektbeskrivelse

Store Vildmose var tidligere en stor, sammenhængende højmose, men den er i dag præget af omfattende afvanding og landbrugsdrift samt tidligere og stedvis fortsat tørveindvinding. De afvandede og opdyrkede arealer udleder i dag betydelige mængder af drivhusgasser, da de er kulstofrige.

Projektet er en del af statens indsats for at mindske udledningen af drivhusgasser. Klima-/lavbundsprojekter har til formål at tage kulstofholdige landbrugsjorder ud af drift og hæve vandstanden på arealerne for at reducere udledningen af CO₂ og andre klimagasser. Klima-/lavbundsprojektet bidrager til målet om at reducere Danmarks udledning af drivhusgasser med 70 % frem mod 2030. Samtidig kan indsatsen understøtte andre hensyn, særligt i forhold til natur, miljø samt friluftslivets adgang til områderne.

Projektområdets endelige afgrænsning er fortsat under afklaring, men projektet forventes at ende med en samlet størrelse på ca. 3.000 ha, der omfatter arealer i Jammerbugt og Brønderslev kommuner samt en mindre del i Aalborg Kommune. Projektet knytter sig til tidligere tiltag i området. Naturstyrelsen har i samarbejde med COWI tidligere i 2023 gennemført et lignende projekt på 345 ha på tilstødende arealer i Ringfenner mellem Damfenner og Biersted Mose. Jammerbugt Kommune og Aage V Jensen Naturfond har desuden, i samarbejde med COWI, gennemført en række tiltag for genopretning af Åby Mose vest for Damfenner.

Grundet områdets skala er projektet inddelt i ni delområder, som hver har deres karakteristika ift. afvanding, natur og tekniske forhold, samt ift. foreslåede tiltag og konsekvenserne deraf. Projektområdets samlede afgrænsning og inddeling i delområde fremgår af nedstående Figur 2-1.

Figur 2-1 Undersøgelsesområdet for klima-lavbundsprojektets er markeret med grøn og omfatter 9 delområder, som der pågår endelig afklaring omkring afgrænsningen af. Undersøgelsesområdet ligger i tilknytning til et tidligere Lavbundsprojekt ved navn "Ringfenner" (gul markering) samt Natura 2000-området Store Vildmose N12 (grøn skravering).

På overskriftsform kan projektet summeres til at indeholde følgende tiltag:

- › Klargøring af areal
  - › Mulig fjernelse/omlægning af udvalgte, eksisterende veje.
  - › Rydning af levende hegn.
- › Vådlægning
  - › Fuld eller delvis opfyldning af grøfter og udvalgte vandløb.
  - › Afbrydelse af dræn og brønde.
  - › Hævning og omlægning af Stavad Kanal
  - › Anlæg af skrab, tidvise/permanente søer og vandhuller.
  - › Etablering af lave diger til tilbageholdelse af nedbørsoverskud.
- › Supplerende natur- og biodiversitetstiltag.
  - › Evt. assisteret spredning/udsåning af lokale urter.
  - › Udlægning af dødt ved, stammer og sten.

- › Forberedelse til græsning i genoprettede områder i driftsfasen.
- › Tiltag for friluftsliv og rekreation.
  - › Etablering af stier og andre faciliteter til rekreation.
- › Afværgetiltag ved eksisterende bygninger
  - › Etablering af dæmninger/grøfter/pumper, der holder vandet væk fra tilbageværende bygninger og andre vandfølsomme arealanvendelser.

3 Forventede miljøpåvirkninger

I den videre miljøvurderingsproces vil der blive foretaget en afgrænsning af miljørapportens indhold, omfang, detaljeringsgrad og metoder iht. § 23 i miljøvurderingsloven. Indledningsvis er det forventningen, at nedstående miljøfaktorer vil blive påvirket.

3.1 Overfladevand

Dræn og pumper afbrydes, grøfter samt kanaler vil blive opfyldt og enkelte vandløb vil blive omlagt. Dette vil føre til, at overfladevand samles på terrænet i stedet for at strømme direkte til recipienter. Den eksisterende landbrugsdrift ophører, hvorfor der forventes reduktioner i udledte næringsstoffer til søer, vandløb og kystvande.

3.2 Grundvand

Opfyldning af grøfter og -kanaler samt sløjfning af dræn og pumper medfører, at områdets grundvandsstand hæves i forhold til den nuværende situation. I projektområdet genskabes de naturlige hydrologiske forhold, hvilket vurderes at have en gavnlig effekt på grundvandsforekomsterne, idet der sker ophør med sprøjtninger, gødskning og omlægning. Samlet forventes udledningen af kemiske stoffer og MFS'er, såsom pesticider, at blive reduceret med landbrugsdriften.

3.3 Natur og biologisk mangfoldighed

Projektets gennemførelse vil medføre, at den intensive landbrugsdrift ophører, mens jordene gradvist vådlægges. Projektet vil skabe grundlag for en stor udvidelse af naturarealet i form af moser, søer og enge og en udvikling mod mere vild natur. Udvidelse af vådhabitater vil bidrage til at forbedre og sikre den økologiske funktionalitet for arter af både padder, pattedyr, insekter og planter.

3.4 Kulturarv og fredninger

Ørnefener indgår i fredningen af dele af Store Vildmose, som bl.a. skal bevare opretholde og forbedre de landskabelige værdier, herunder de fenneopdelte landskabskarakterer og områdets åbenhed. Herudover skal fredningen være med til at sikre de kulturhistoriske/kulturgeografiske interesser.

Den nordlige del af projektområdet er omfattet af et kulturarvsareal, hvori der findes 4 fortidsminder. Som udgangspunkt må tilstanden omkring fortidsminderne

ikke ændres. Gravearbejdet i forbindelse med projektet er begrænset til afskrabning af ca. 25 cm toptørv i områder, så der forventes ikke påtruffet ukendte fortidsminder under arbejdet. Opdages fortidsminder under jordarbejdet, skal arbejdet standses.

3.5 Klima

Formålet med projektet er at mindske udledningen af drivhusgasser ved at tage kulstofholdige landbrugsjorde ud af drift og hæve vandstanden. Projektet vurderes dermed at bidrage væsentligt til at opfylde de politiske klimamålsætninger.

3.6 Landskab og visuelle forhold

Omlægning af arealerne fra landbrugsdrift til våde naturarealer vil medføre en markant og permanent landskabelig forandring. Samlet vil projektet medføre, at landbrugsarealer tilbageføres til deres oprindelige landskabelige udtryk i form af våde naturtyper.

3.7 Materielle goder

Projektet vil ikke ændre afvandingsforholdene eller påvirke bygninger, veje og anden infrastruktur uden for den fastsatte projektgrænse. Inden for projektområdet er det muligt, at der af hensyn til landskab og natur skal ske nedrivning af eksisterende bygninger og omlægning/nedlægning af dele af det eksisterende vejnet, hvorfor der vil blive genereret byggeaffald. Herudover vil projektet medføre, at et stort landbrugsareal tages ud af drift, hvilket kan påvirke den lokale jobskabelse indenfor landbrugserhvervet, samt de socioøkonomiske forhold generelt.

3.8 Jordbund og jordarealer

For at kunne opfylde eksisterende grøfter og vandløb, samt anlægge nye søer og vandhuller, skal der i anlægsperioden flyttes rundt på store mængder jord internt i projektområdet. Der bliver ikke tilkørt jord fra eksterne kilder.

3.9 Trafik

Under anlægsarbejder, skal der flyttes store mængder jord internt i området, hvilket vil foregå internt på arealerne ved brug af almindelige entreprenørmaskiner.

Derudover kan projektet medføre, at dele af det eksisterende vejnet enten omlægges eller fjernes, hvilket kan medføre en påvirkning på lokalområdets tilgængelighed.

4 Den videre proces

Når der er truffet afgørelse om at opstarte en miljøkonsekvensvurderingsproces, bistår Naturstyrelsen (i samarbejde med COWI) gerne miljøvurderingsmyndigheden med at udarbejde materiale til 1. offentlighedsfase (idéfolder) og oplæg til miljøkonsekvensvurderingens afgrænsning.

4.1 Projektets tidsplan

Projektet planlægges gennemført i perioden 2027-2028 efter nedenstående hovedtræk:

Aktivitet	Tidsplan
Miljøkonsekvensvurdering af projektet:	Q2 2025 – Q2 2027
Anlægsperiode	Q2 2027 – Q4 2029 (forventeligt)